

ปัญหาการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Problems of Accounting and Internal Control of Village and Community
Funds in Ban Pet Sub-District, Mueang, KhonKaen

วิภากรณ์ ศรีหาธาตุ

Wipapron Srihathad

หลักสูตรบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล: Wipapron.aew@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 1 ตุลาคม 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 8 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 10 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และเพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุและประสบการณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประชากร คือ คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 230 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 146 คนโดยใช้สูตรทาร์โย ยามาเนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และและสถิติเชิงการทดสอบF-Test หรือ One way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ ปัญหาด้านการควบคุมภายในทั้ง 5 ด้านจำแนกตามอายุและประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดทำบัญชี, การควบคุมภายใน,กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ABSTRACT

The objectives of this research were; 1) to study the level of accounting and internal control problems of village and community fund at Ban Pet sub-district, Mueang district, Khon Kaen province, and 2) to compare the level of problems in accounting and internal control of the Village and Urban Community Fund at Ban Pet Sub-district, Mueang district, Khon Kaen province classified by age and experience. The questionnaire was applied as a research instrument for collecting data from 230 commission and village fund members. The research populations determined by the Taro Yamane at 95% confidence level. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, F – Testor One way ANOVA.

The results showed that 1) the overall level of accounting problems in all 4 aspects was at a high level and the overall level of internal control problems in all 5 aspects was at a high level; 2) the comparison of opinions on the 4 aspects of accounting problems classified by experience. The five aspects of internal control problems classified by age and experience overall significantly at .05, whereas the results of comparing opinions on the 4 aspects of the accounting problem, classified by overall age, were not statistically significant at .05

Keywords: Process of Accounting, Internal Control, The Village and Community Fund

บทนำ

นับจาก พ.ศ. 2504 ประเทศไทยได้กำหนดให้มีแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และ สังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ที่ผ่านมามีเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และความได้เปรียบด้านแรงงานที่มีราคาถูกและมีอยู่อย่างเหลือเฟือของประเทศมาใช้สนับสนุนการพัฒนาและขยายฐานการผลิตทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราที่สูง แต่การเติบโตดังกล่าวนอกจากจะต้องแลกเปลี่ยนด้วยทรัพยากร ธรรมชาติที่ร่อยหลอ และเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมากและต้องมีการลงทุน เทคโนโลยีและการตลาดจากต่างประเทศ ในขณะที่ข้อจำกัดที่เป็นอยู่ของประเทศทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพของคน การบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเสริมสร้างฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพโดยรวมของการพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมา คือ ความขัดแย้งในสังคมจากการ เลื่อมล้ำของรายได้และการแข่งขันทรัพยากรธรรมชาติที่ เหลืออยู่เพียงเล็กน้อย นั้นมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาจะกระจุกอยู่เฉพาะพื้นที่ในเขตเมือง และชุมชนด้านอุตสาหกรรม ไม่เกิดการกระจายการพัฒนาสู่ชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่ของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดการอพยพปัจจัยการผลิตของชุมชนโดยเฉพาะแรงงาน ซึ่งส่งผลถึงการแยกคนออกจากชุมชน ทำให้สรุปได้ว่าแม้การพัฒนาเศรษฐกิจจะบรรลุผลตาม ความมุ่งหมาย แต่ความสำเร็จดังกล่าวได้นำไปสู่ผลการพัฒนา ที่ไม่พึงปรารถนาทางด้านสังคม

และการพัฒนานั้นอาจจะไม่ยั่งยืน เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องกันมายาวนาน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2561)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ แหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ของชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสร้างแหล่งเงินของตนเอง จากความคิดเอง ตัดสินใจเอง และทำเอง เพื่อพึ่งพาตนเองในอนาคต มีการกระจายเงินทุนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างงานในธุรกิจของชุมชนซึ่งเป็นรากฐานที่เข้มแข็งและยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตะกั่วทุ่ง, 2560) นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเริ่มต้นโดยการจัดแบ่งเป็นกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการบริหารโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนพ.ศ.2563 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องจัดทำบัญชีตามคู่มือบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด โดยกองทุนหมู่บ้านจะแยกบันทึกบัญชีกิจกรรมต่าง ๆ ตามแหล่งที่มาของเงินกองทุน และทุกสิ้นเดือนจะบันทึกรายการบัญชีจากสมุดบัญชีรายรับกองทุน สมุดรายจ่ายกองทุนผ่านไปบันทึกที่บัญชีแยกประเภททั่วไป เพื่อสรุปบัญชีรายได้ประจำปี และสรุปบัญชีค่าใช้จ่ายประจำปี วันสิ้นปีทางบัญชีจะคำนวณหายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไป จนกระทั่งสรุปบัญชีรายได้ประจำปี และสมุดบัญชีค่าใช้จ่ายประจำปี เพื่อจัดทำงบการเงิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหลังจากที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและมีผลการดำเนินงานผ่านไปแล้วประมาณ 14 ปีโดยสุ่มตรวจสอบกองทุนหมู่บ้านที่ไม่เป็นนิติบุคคล เป็นนิติบุคคล และเป็นสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 450 กองทุน จาก 15 จังหวัด ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา จำนวน 9 สาขา ผลการตรวจสอบพบว่า กองทุนหมู่บ้านในแต่ละสถานภาพยังประสบปัญหาหนี้ค้างชำระเงินขาดบัญชี ซึ่งในจำนวนนี้พบว่า มีกองทุนหมู่บ้านจำนวนมากหยุดดำเนินกิจกรรม หรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่สามารถบริหารจัดการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระเงินขาดบัญชีได้และยังมีจุดอ่อนเกี่ยวกับระบบควบคุมการดำเนินงานรวมถึงการจัดทำหลักฐานทางการเงินและบัญชี ซึ่งมีความเสี่ยงสูงมากที่จะล้มเหลวและอาจเกิดปัญหาหนี้สูญ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ขาดความเข้มแข็ง หรือมีความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการกองทุน รวมถึงยังมีจุดอ่อนเกี่ยวกับระบบการควบคุมทางการเงินและบัญชี โดยทุกกองทุนหมู่บ้านยังไม่ได้รับ การตรวจสอบบัญชีโดยผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ทำให้ไม่ทราบสถานภาพผลการดำเนินงานที่แท้จริง สถาบันการเงินชุมชนยังมีจุดอ่อนของการควบคุมทางการเงินและบัญชีรวมถึงการจัดทำงบการเงิน โดยมีจุดอ่อนของการควบคุมทางการเงินและบัญชีในแต่ละด้าน กล่าวคือ ไม่จัดทำเอกสารด้านการจัดทำสมุดบัญชี คิดเป็นร้อยละ 34.67 ไม่จัดทำเอกสารด้านจัดทำทะเบียนคุม คิดเป็นร้อยละ 58.00 ไม่จัดทำเอกสารด้านการจัดทำเอกสารประกอบการจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 45.33 และไม่จัดทำเอกสารด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 10.67 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นนโยบายที่ดีและสำคัญ โดยรัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก หากการดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์จะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับเศรษฐกิจฐานรากเป็นอย่างมาก และทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเกิดความคุ้มค่า แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินพบว่า การดำเนินงานของ สทบ. ยังไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาหนี้ค้างชำระและ/หรือเงินขาดบัญชี ซึ่งปัญหามีแนวโน้มที่จะเพิ่มหรือแผ่ขยายมากขึ้น รวมถึงมีปัญหากับระบบการควบคุมทางการเงินและบัญชี (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2561)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในเพื่อให้ทราบสภาพผลการดำเนินงานที่แท้จริงในด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุและประสบการณ์

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุแตกต่างกันมีปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนแตกต่างกันมีปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 23 กองทุนกองทุนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 230 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น, 2562)

กลุ่มตัวอย่างคือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โ ยามาเน (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2552) ที่ระดับ

ความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 146 ราย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลและแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำแหน่งในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาของผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านในตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการจัดทำบัญชี ประกอบ 4 ด้าน ด้านการจัดทำบัญชี ด้านความเข้าใจในการจัดทำบัญชี ด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล/จัดทำบัญชี ด้านการอบรมพัฒนาความรู้ด้านบัญชี และด้านการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผลมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำมาตรวจสอบความสอดคล้องโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.955 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานสามารถนำแบบสอบถามฉบับนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิธีนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 146 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาหลังจากได้รับแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิง การทดสอบ F- test หรือ One way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสถานภาพการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 146 คน ผลการวิจัยพบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.1 ในส่วนของระดับการศึกษา พบว่า สำเร็จการศึกษาในระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.2 เมื่อพิจารณาถึงอาชีพ พบว่า เป็นเกษตรกรธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.5 ในส่วนของประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 3-4 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนการจำแนกตำแหน่งในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.9

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาด้านการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับหนึ่ง คือ ด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล/จัดทำบัญชี รองลงมา คือ ด้านการอบรมพัฒนาความรู้ด้านบัญชีด้านความเข้าใจในการจัดทำบัญชี และด้านความสามารถในการจัดทำบัญชี ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D ระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

n=146

การจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ปัญหา
ด้านความสามารถในการจัดทำบัญชี	3.55	1.027	มาก
ด้านความเข้าใจในการจัดทำบัญชี	3.60	0.838	มาก
ด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล/จัดทำบัญชี	3.72	0.860	มาก
ด้านการอบรมพัฒนาความรู้ด้านบัญชี	3.67	1.017	มาก
โดยรวม	3.63	0.935	มาก

วิเคราะห์ความแปรปรวนระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามอายุ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีอายุต่างกัน ผลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ค่า Sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามอายุ

ปัญหาการจัดทำบัญชี						
ของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านความสามารถในการ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	5.696	3	1.899	1.830	.144
	ภายในกลุ่ม	147.361	142	1.038		
	รวม	153.057	145			
ด้านความเข้าใจในการ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	3.550	3	1.183	1.708	.168
	ภายในกลุ่ม	98.389	142	.693		
	รวม	101.938	145			
ด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูล/ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	3.875	3	1.292	1.771	.155
	ภายในกลุ่ม	103.539	142	.729		
	รวม	107.413	145			
ด้านการอบรมพัฒนา ความรู้ด้านบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	1.105	3	.368	.351	.788
	ภายในกลุ่ม	148.883	142	1.048		
	รวม	149.988	145			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.410	3	.470	.597	.618
	ภายในกลุ่ม	111.770	142	.787		
	รวม	113.180	145			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิเคราะห์ความแปรปรวนระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีประสบการณ์ต่างกันผลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ค่า Sig. ในแต่ละด้านต่ำกว่านัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า ประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามประสบการณ์

ปัญหาการจัดทำบัญชี						
ของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านความสามารถในการ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	72.376	3	24.125	42.461	.000
	ภายในกลุ่ม	80.681	142	.568		
	รวม	153.057	145			
ด้านความเข้าใจในการ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	47.916	3	15.972	41.983	.000
	ภายในกลุ่ม	54.023	142	.380		
	รวม	101.938	145			
ด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูล/ จัดทำบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	36.713	3	12.238	24.579	.000
	ภายในกลุ่ม	70.700	142	.498		
	รวม	107.413	145			
ด้านการอบรมพัฒนา ความรู้ด้านบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	46.035	3	15.345	20.962	.000
	ภายในกลุ่ม	103.952	142	.732		
	รวม	149.988	145			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	51.706	3	17.235	39.813	.000
	ภายในกลุ่ม	61.473	142	.433		
	รวม	113.180	145			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ คณะกรรมการที่มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี 1 – 2 ปี, 3 – 4 ปี และ 5 – 6 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีมากกว่าคณะกรรมการที่มีประสบการณ์ 7 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์ 1 – 2 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชี มากกว่า 5 – 6 ปี และ 3 – 4 ปีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ด้านการจัดทำบัญชีจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการจัดทำบัญชี จำแนกตาม ประสบการณ์	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง			
		1 – 2 ปี	3 – 4 ปี	5 – 6 ปี	7 ปีขึ้นไป
1 – 2 ปี	3.46	-	0.62*	0.93*	0.67*
3 – 4 ปี	4.08	-	-	-0.31	1.29*
5 – 6 ปี	4.39	-	-	-	1.60*
7 ปีขึ้นไป	2.79	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอันดับหนึ่ง คือ ด้านกิจกรรมการควบคุมรองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมด้านการติดตามประเมินผลด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการประเมินความเสี่ยง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D ระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

n=146			
ด้านการควบคุมภายใน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ปัญหา
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	4.07	0.701	มาก
ด้านการประเมินความเสี่ยง	3.96	0.664	มาก
ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.16	0.576	มาก
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	3.97	0.699	มาก
ด้านการติดตามประเมินผล	4.01	0.669	มาก
โดยรวม	4.03	0.661	มาก

วิเคราะห์ความแปรปรวนระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำแนกตามอายุ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีอายุต่างกัน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ค่า Sig. ในแต่ละด้านต่ำกว่านัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาใน

ด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการควบคุมภายใน ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามประเมินผลไม่แตกต่างกันดังแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามอายุ

ปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม		10.301	3	3.434	7.992	.000
	ภายในกลุ่ม		61.009	142	.430		
	รวม		71.310	145			
ด้านการประเมินความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม		5.989	3	1.996	4.884	.003
	ภายในกลุ่ม		58.040	142	.409		
	รวม		64.029	145			
ด้านกิจกรรมการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม		5.011	3	1.670	5.483	.001
	ภายในกลุ่ม		43.257	142	.305		
	รวม		48.267	145			
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม		3.059	3	1.020	2.132	.099
	ภายในกลุ่ม		67.900	142	.478		
	รวม		70.959	145			
ด้านการติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม		3.345	3	1.115	2.564	.057
	ภายในกลุ่ม		61.736	142	.435		
	รวม		65.081	145			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม		4.547	3	1.516	5.131	.002
	ภายในกลุ่ม		41.938	142	.295		
	รวม		46.485	145			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ คณะกรรมการที่มีอายุ 21 – 30 ปี และ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการควบคุมภายในน้อยกว่า อายุ 50 ปีขึ้นไปรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ด้านการควบคุมภายในจำแนกตามอายุ

ด้านการควบคุมภายในจำแนกตามอายุ	$\bar{X}$	อายุของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง			
		21 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	50 ปีขึ้นไป
21 – 30 ปี	3.89	-	0.07	-0.17	-0.40*
31 – 40 ปี	3.82	-	-	-0.24	-0.47*
41 – 50 ปี	4.06	-	-	-	-0.23
50 ปีขึ้นไป	4.29	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิเคราะห์ความแปรปรวนระดับปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีประสบการณ์ต่างกันผลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ค่า Sig. ในแต่ละด้านต่ำกว่านัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า ประสบการณ์ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามประสบการณ์

ปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม		9.965	3	3.322	7.689	.000
	ภายในกลุ่ม		61.344	142	.432		
	รวม		71.310	145			
ด้านการประเมินความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม		8.520	3	2.840	7.265	.000
	ภายในกลุ่ม		55.508	142	.391		
	รวม		64.029	145			

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกจำแนกตามประสบการณ์ (ต่อ)

ปัญหาด้านการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านกิจกรรมการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม		2.815	3	.938	2.932	.036
	ภายในกลุ่ม		45.452	142	.320		
	รวม		48.267	145			
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม		21.259	3	7.086	20.247	.000
	ภายในกลุ่ม		49.700	142	.350		
	รวม		70.959	145			
ด้านการติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม		14.208	3	4.736	13.219	.000
	ภายในกลุ่ม		50.873	142	.358		
	รวม		65.081	145			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม		9.626	3	3.209	12.362	.000
	ภายในกลุ่ม		36.859	142	.260		
	รวม		46.485	145			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ คณะกรรมการที่มีประสบการณ์ 1 – 2 ปี, มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการควบคุมภายในน้อยกว่า 7 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ 5 – 6 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการควบคุมภายในมากกว่า 7 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์ 1 – 2 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการควบคุมภายในน้อยกว่า 3 – 4 ปี และ 5 – 6 ปี รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ด้านการควบคุมภายในจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการควบคุม ภายในจำแนก ตามประสบการณ์	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง			
		1 - 2 ปี	3 - 4 ปี	5 - 6 ปี	7 ปีขึ้นไป
1 - 2 ปี	3.66	-	-0.42*	-0.85*	-0.42*
3 - 4 ปี	4.08	-	-	-0.43*	-0.00
5 - 6 ปี	4.51	-	-	-	0.43*
7 ปีขึ้นไป	4.08	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าด้านปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล/การจัดทำบัญชี ด้านกิจกรรมการควบคุมมีปัญหาการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุด ซึ่งปัจจัยที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัญหา คือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดทำบัญชีเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี กำหนดให้มีการสอบทานการดำเนินงานเป็นระยะๆ และมีมาตรการในการป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สินของกองทุนอย่างรัดกุมและพอเพียงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิก พบว่าอายุไม่ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำบัญชีแต่ส่งผลต่อปัญหาการควบคุมภายใน ส่วนประสบการณ์การทำงานของคณะกรรมการกองทุนส่งผลต่อปัญหาการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายใน ซึ่งจากข้อที่ค้นพบได้สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยฉัตร ทองแพง (2562) พบว่า ปัญหาการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านหนองคูใหญ่ ตำบลเป้าะ อำเภอบึงบอระเพ็ด จังหวัดศรีสะเกษ คือคณะกรรมการขาดการจัดทำเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีมาก่อน และขาดความต้องการเข้าร่วมอบรมด้านการจัดทำบัญชีของกองทุน ขาดการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่กำกับดูแลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ขาดระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกที่รวดเร็วเพียงพอและทันเวลายังสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดาพร อินชุม (2554) พบว่าปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุหลักมาจากคณะกรรมการผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานด้านการจัดทำบัญชีโดยทางปฏิบัติ จะเน้นการจัดทำ

บัญชีตามความเข้าใจและที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำประกอบกับผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างเพียงพอ ทำให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นไปตามระบบมาตรฐานและไม่สามารถนำผลการดำเนินงานในแต่ละปีมาเปรียบเทียบกันได้ ในส่วนของการควบคุมภายในไม่พบว่ามีปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด สอดคล้องกับดาวพระศุภร์ ทองกลิ่น และคณะ (2558) พบว่านักบัญชีชุมชนไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำบัญชีกองทุนเมืองด้วยคอมพิวเตอร์ประกอบกับเอกสารประกอบการจัดทำบัญชีไม่ได้มีการจัดการให้เป็นระบบ สูญหายบ้าง ลืมบ้าง และยอดเงินบางรายการหาที่นำไปได้ยากจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีในปัจจุบันนำมาสู่แนวทางในการหารูปแบบการจัดทำบัญชีกองทุนเมืองที่เป็นระบบเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนและนักบัญชีทุกคนสามารถเข้าใจและลงมือทำได้ประกอบกับต้องเป็นรูปแบบที่สามารถตรวจสอบและนำเสนอเชื่อถือสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องรัชชิตา กุฎีศรี, รัตนภรณ์ ปรีดาศักดิ์ และ สรภพ อิศรไกรศีล (2562) พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านในดงมีรูปแบบการจัดทำบัญชีอย่างง่ายและไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีเนื่องจากผู้จัดทำบัญชีกองทุนไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีมาก่อนและไม่จบการศึกษาทางด้านบัญชีโดยตรงการจัดทำบัญชีในปัจจุบัน ใช้ความรู้จากการศึกษาในคู่มือจัดทำบัญชีการเข้ารับการอบรมจากเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ในส่วนของการควบคุมภายในของกองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านในดงไม่มีการควบคุมภายในที่เป็นระบบแต่คณะกรรมการกองทุนสามารถเข้าตรวจสอบเอกสารรายรับ-รายจ่ายทั้งหมด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิทย์ ปราบภัย, รุ่งนภา กิตติลาภ และร่มสน นิลพงษ์ (2563) ที่พบว่าปัจจัยในการจัดการความรู้ด้านบัญชีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่นได้แก่ ได้มีการฝึกอบรมการจัดทำบัญชี สำหรับธุรกิจ SMEs ที่ทางหน่วยงานรับผิดชอบจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ มีดังนี้
 - 1.1 ควรมีผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้ หรือมีประสบการณ์ทางด้านบัญชีการเงิน ให้ปฏิบัติงานเป็นประจำ
 - 1.2 ควรมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำบัญชีที่เพียงพอ และพร้อมในการใช้งาน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารอ้างอิง

ดาวพระศุภร์ ทองกลิ่น, ญัฐภัทรธร เนติบันลือฤทธิ์, วิไลย์ เรืองมา, สดสิริ วัฒนกาพัทธ์, วรารภรณ์ ปานพิพัฒน์, เรียม ดวงกระโทก, ...ละออง เสือสิริ. (2558). โครงการการจัดการความรู้ การจัดทำบัญชีกองทุนเมือง ชุมชนบางบัวเขตบางเขน เพื่อบริหารจัดการเงินกองทุนเมืองให้มีประสิทธิภาพ. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.

- ธิดาพร อินชุม. (2554). ปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.(การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ปิยฉัตร ทองแพง. (2562). การจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง: กองทุนหมู่บ้านหนองคูใหญ่ ตำบลเป้าะ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 13(1),114-123.
- พรวิสัย ปราบภัย,รุ่งนภา กิตติลาภ และร่มสน นิลพงษ์. (2563). การจัดการด้านบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารและการวิจัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(1), 34-45.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2552).วิธีวิจัยทางธุรกิจ.กรุงเทพฯ:บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- รัชชิตา ภูมิศรี, รัตนภรณ์ ปริธาศักดิ์ และ สรภพ อิศโรไศล.(2562). การพัฒนาระบบบัญชีและการควบคุม
ภายในของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 9(3), 47-55.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2561). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2563,
จาก <http://www.villagefund.or.th/category>.
- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.(2561).*กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2563,
จาก <https://audit.go.th>.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตะกั่วทุ่ง. (2560).*กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน
2563, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/Kunapaap/2008/07/16/entry-4>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น. (2562).*ทำเนียบหมู่บ้าน รหัสหมู่บ้าน*. สืบค้น
เมื่อ 8 กันยายน 2563, จาก <https://district.cdd.go.th/muang-khonkaen/services>